

[S. Rasmussen.]

stille vore Ændringsforslag dér, og det har vi ogsaa vist under de mange Debatter, der har været ført her i Tinget angaaende den Sag. Men der er en Ting, som vi bestemt har holdt paa og fremdeles holder paa den Dag i Dag: Vi vil kun være med til en Udstykning, hvorefter de, der faar Brugene, bliver Ejere af dem. Og her er det, at Venstre, der ellers tidligere saa stærkt har hævdet, at netop Selvejeformen havde vist sig at være den rette Form for Jordbrug her i Landet, og som meget stærkt har vendt sig imod den anden Brugsform, nu har forladt dette Standpunkt for det nye Venskabs Skyld. Det maa vi altsaa paa en Maade beklage, da vi jo dog her i Tinget før har været enige om at staa sammen om dette. At det skal være en Fordel for de Husmænd, som faar Brugene, det tvivler vi meget om og kan derfor ikke være med paa dette Grundlag til en Lovgivning, som vi ellers vilde give vor Støtte. Lovforslaget indeholder Bestemmelser, som vi er fuldt ud enige med de andre 3 Partier om; vi er saaledes enige i, at det er heldigt, Brugene bliver større, end de har været før, og det har vi givet vor Tilslutning, men vi kan ikke gaa med dertil paa det Grundlag, at der skal oprettes Brug, som ikke bliver Selvejerbrug. Jeg maa sige — hvad jeg ogsaa udtalte ved Behandlingen af Forslaget om Statshusmændenes Rentebetaling —, at jeg giver den højtærede Landbrugsminister Ret i, at det er rigtigt, hvad der indføres her, at de, som opretter nye Husmandsbrug, ogsaa faar Lov til at vælge mellem Renteydelsens forskellige Former, og jeg tvivler ikke om, at de sikkert vil vælge Konjunkturbetalingen. Men saa maa de ogsaa vide, at derved sælger de deres egen Selvstændighed, saaledes som jeg gjorde gældende under Behandlingen af den nys nævnte Sag.

Jeg vil gerne understrege, at der er noget betænkeligt ved at gaa til en Udstykning netop i disse Tider, hvor saa at sige alle Landbrugere har svært ved at faa deres Ejendomme til at forrente sig, og hvor det ogsaa har vist sig svært for Statshusmændene at klare sig. Derfor synes jeg, at man dog maaske skulde betænke sig noget, inden man i denne Tid gaar til en større Udstykning. Det er mig ogsaa bekendt, at der i Øjeblikket vistnok er ikke saa lidt Jord, der kunde udstykkes, men der mangler Ansøgere, og naar det er Tilfældet, tror jeg, at det dels skyldes, at Renterne har været for høje, men dels har ogsaa Etableringen af et Brug været for dyr. Og her er jeg fuldstændig

enig med Ordførerne for Venstre og for Socialdemokratiet i, at ogsaa Bygningerne spiller en stor Rolle, og jeg ser ikke, at man i Øjeblikket vil kunne komme langt ned med Omkostningerne til Bygninger, saaledes som det forlanges, at de skal være. Det er ogsaa for at faa lidt Oplysning herom, vi fra vor Side har ønsket dette Lovforslag henvist til Udvalg. Thi vel er der en Ting, der er blevet billigere ved Etableringen af et saadant Brug; det er Besætningen. Maskiner, Redskaber o. s. v. er ikke blevet billigere, jeg tror heller ikke, man kan sige, at Jorden er blevet meget billigere — maaske lidt billigere —, saa jeg ser ikke, at der egentlig er andet end lige Besætningen, der er blevet billigere. Men da det nu ser ud til, at vi i alle Brug bliver nødt til at indskrænke Besætningen, ogsaa i Statshusmandsbrugene, betyder det efter min Formening ikke saa forfærdelig meget ved Starten af disse, at lige netop Kreaturerne er blevet billigere. Hvis man ikke kan faa ogsaa de andre Udgifter ned, vil disse Husmænd alligevel komme til at sidde i en Stilling, som det maaske kan blive vanskeligt for dem at klare.

Der er flere andre Ting i dette Lovforslag, som vi fra vor Side har Bemærkninger at gøre til, men det skal jeg frafalde, da vi faar Forslaget henvist til Udvalg; og jeg skal erklære mig villig til at gøre denne Udvalgsbehandling kort; men at føre den igennem i 1/2 Time og 6 Minutter vil jeg i hvert Fald ikke her erklære mig villig til.

Rasmussen (Hvorbæk): Det Forslag om Oprettelse af mindre Landbrug, som vi her behandler, er jo en gammel Kending her i Tinget. Der har staaet haarde Kampe om det i de sidste Aar, Kampe, som er endt med det sørgelige Resultat, at Udstykningen til Oprettelse af Husmandsbrug ophørte. Det var i Sandhed et sørgeligt Forhold, thi vi kan vel være klar over, at selv om det har sine store Vanskeligheder at ernære sig ved et Husmandsbrug, er denne Stilling dog langt at foretrække fremfor at skulle opgive eget Hjem og blive henvist til at tage Plads i de arbejdsløses alt for store Skare. Og dernæst betyder denne Lov, saafremt den gennemføres, forhaabentlig, at der bliver betydeligt mere Arbejde for Byggehaandværkerne ude paa Landet, og det er i Sandhed ogsaa noget, som vil blive paaskønnet og hilst med Glæde i denne Samfundsklasse, som sikkert hører til dem, der er allerhaardest ramt af den Krise, som hjemsøger vort Land. Jeg hilser derfor med den allerstørste Glæde, at der nu er Udsigt til at faa